

**VISSZATEKINTÉS A MAGYAR METEOROLÓGIA TÁRSASÁG
SZOMBATHELYI TERÜLETI CSOPORTJÁNAK 30 ÉVES MŰKÖDÉSÉRE
LOOKING BACK ON 30 YEARS OPERATION OF THE HUNGARIAN
METEOROLOGICAL SOCIETY'S REGIONAL GROUP IN SZOMBATHELY**

Puskás János¹, Kúti Zsuzsanna², Károssy Csaba³

¹pjanos@gmail.com; ²kutizszuzsi@gmail.com; ³c.karossy@gmail.com

Összefoglalás. Az 1984-ban alakult szombathelyi csoport életében számos esemény történt. Működésének legfontosabb eseményeit foglaljuk össze ebben a közleményben.

Abstract. The Regional Group of Szombathely was established in 1984. Many interesting things has happened its life, The most important events of the Regional Group are summarised in the present communication.

A Magyar Meteorológiai Társaság csoportja Szombathelyen, 1984 őszén alakult meg. A megalakulásának előzménye az volt, hogy a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán létrejött a Földrajz Tanszék. Ennek alapítója és első tanszékvezetője Károssy Csaba volt, aki Szegedről érkezett Szombathelyre. Akkor az elnöke Birosz Béla mentő főorvos lett.

A csoport szorosan együttműködött a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Vas megyei Szervezetébe tömörült szakmai szervezetekkel. A MTESz Vas megyei szervezete segítségével megalakult Nyugat-Magyarországi csoport a Soproni Erdészeti Egyetemen közösen igen aktívan bekapcsolódott az Meteorológiai Társaság országos rendezvényeinek a tevékenységébe. A Vas megyei MTESz támogatása – Barina Tamás titkár nagyon pozitív segítségével – lehetővé tette, hogy minden alkalommal részt vegyünk az országos értekezleteken. Számos országos szintű vendéget tudunk előadásra és látogatásra meghívni (Ambrózy Pál, Vissy Károly, Baráth József, Tar Károly, Makra László). A 80-as évek végén hallgatói közreműködéssel kísérletet tettünk Szombathely városklimatológiai kutatásának beindítására. A lakótelepi torony és sorházak szélviszonyainak vizsgálatára a MTESz-től kapott keretből vásárolt kézi-kanalas szélmérőkkel extrém időjárási helyzetekben több alkalommal végeztünk méréseket. A Nyugat-magyarországi Vízügyi Társaság megbízásából a Kis-Balaton rendezési tervéhez (több tanítvány bevonásával: Molnár Ernő Zoltán, Rácz Ottó, Tolvaj Andrea, Kármán Zsolt stb.) készítettünk meteorológiai tanulmányt. Szoros együttműködést alakítottunk ki a szentgotthárdi meteorológiai állomással, Völker Józseffel, ahol évenként rendszeresen fogadták érdeklődő csoportjaink látogatásait. Később az elnök Károssy Csaba tagtársunk lett, a titkár pedig Puskás János. A csoport tevékenysége kapcsolódott a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolához, mert számos tag volt a főiskola oktatója és hallgatója. A földrajz szakos hallgatók közül később is többen lettek az MMT aktív tagjai. A csoportban előadások szervezése folyt, amit helyi és meghívott előadók tartottak (Nowinszky László, Tar Károly, Makra László).

A Magyar Meteorológiai Társaság Szombathelyi Csoportja elmúlt 30 évben végzett tevékenysége legfontosabb momentumának 2002-ben elindított konferencia sorozat elkezdése volt, amely – hosszú töprengés után, mintegy megérezve a jövő kihívásait – a Természet-, Műszaki- és Gazdaságtudományok Alkalmazása Nemzetközi Konferencia – nevet kapta. Az első konferenciára számos hazai intézmény illusztris képviselője is eljött

előadást tartani (Mika János, Tar Károly, Antal Emánuel, Makra László, Barát József). A konferencia előadásairól – országosan is elsőként CD-t készítettünk, amelyet minden előadó megkapott emlékeztetőül a tanulmányokkal. A konferencia sorozat azóta is nagy sikerrel működik és a kezdetektől nemzetközi szintű rendezvény lett. Az idén már a 14. került megrendezésre, amelyre az országhatáron túlról is számos előadó tisztelte meg csoportunkat és tanszékünket.

A csoport tevékenysége 2008 tavaszától új lendületet vett, amikor az elnök Puskás János, a titkár pedig Kúti Zsuzsanna lett. A tagság szervezésekor a támaszkodtak a Nyugat-magyarországi Egyetem földrajz képzésére. További tagok csatlakoztak a kollégák és a városban élő időjárási és éghajlati elemek és események iránt érdeklődők köréből. Jelenleg a csoport tagjainak száma 100 és 150 közé tehető. A létszám azért változó, mert a hallgatók a tanulmányaik befejezése után távoznak Szombathelyről, így a kapcsolat lazul, majd meg is szűnhet. E kedvezőtlen folyamatot erősítette a bevezetett kétszintű (BSc és MSc) képzés, ugyanis így a hallgatók zöme 3 évig tanul Szombathelyen, és csak kevesebben folytatják tanulmányaikat a mesterképzésben.

A csoport tagjainak és a városban élő érdeklődőknek fél-évente általában 5–7 olyan programot kínálunk, melynek témaköre illik a társaság profiljához. A programokról drótpostán kapnak értesítést a tagok és az érdeklődők, ezen kívül előzetesen megjelennek a helyi lapokban, a televízióban, a rádióban és az internetes hírportálokon is.

Meteorológiai és klimatológiai előadások: Az előadások nagy része az éghajlattal és az időjárással foglalkozik. Az előadók közül kilencen nem szombathelyiek voltak (60%). Ez azért fontos, mert nincs lehetőségünk arra, hogy az előadóknak tiszteletdíjat fizessünk, viszont a témakörök nagyon fontos szerepet kapnak a földrajz szakos hallgatók képzésében: Éghajlati adatsorok CD-n és az OMSz honlapján; Magyarországi városok és megyék objektív analízise és rangsora környezeti és társadalmi tényezők alapján; Regionális éghajlati forgatókönyvek előkészítése statisztikus módszerekkel; Az extrém időjárási jelenségek miatt bekövetkezett katasztrófák és események; Meteorológia a vízügyi ágazatban; Klímaváltozásról mindenkinek (0-tól a 100 évesig); A vulkánkitörések hatása az időjárásra; A Kis-Balaton csodálatos világa; A modern klímakutatás – a mennyiség átcsap-e minőségbe?; A sakkjáték földrajza; Evolúció, klíma és a „véletlen”; Az éghajlat változékonyságának hatása az élőlényekre és a mezőgazdaságra; Gomba és időjárás; Az extraterresztrikus jelenségek hatása a Földünk időjárás-

ára és éghajlatára; Az éghajlati és időjárás tényezők jelentősége és szerepe a turizmusban; A villámok sajátosságai és villámlás megfigyelő rendszerek

Megújuló energia: A megújuló energia használata egyre jobban terjed hazánkban. A felnövekvő nemzedék viszont keveset tud erről a területről, ezért a figyelmet ezekkel az előadásokkal igyekszünk ráirányítani a nap- és a szélenergia használatának fontosságára: Napenergia hasznosítás; A potenciális szélenergia és az időjárás frontok kapcsolata Magyarországon; A szél mindig fú? (A szélenergia otthoni hasznosítási lehetőségei)

Távoli tájak időjárás és éghajlati bemutatása: A legtöbb előadás ebbe a csoportba tartozik. Itt meg kell jegyezni, hogy a földrajz szakos hallgatók rengeteget tudnak profitálni azokból a személyes tapasztalatokból, melyet az előadók „átnyújtanak” számukra. Itt nemcsak a kontinensek éghajlatáról vagy időjárásáról esik szó, hanem az ott élő emberek mindennapjaikról, kultúrájáról is képet kaphatunk 1 órában: Az orongóktól a Petronasig (maláj csoda); Maláj csoda a Petronas árnyékában; Kuba, a cukor és a dohány „hazája”; Bali, az istenek lakhelye; A fekete föld „Aranypartján”; Ősi indián kultúrák földje, Mexikó; Egy változó ország, egy változó világban: Irán; India arcai; Konferenciákkal a Föld körül; A párizsi történelem helyszínei; Vízkutatás a Szaharában; Santorini, a füstölgő sziget; A Sóvidék ezüstje – időjárás és földtani kockázat; Bunkerek és riviéra; A Muszálától az Arany-szarv-öböl; Kenuval a Duna forrásától a torkolatáig; India csillagászati emlékei; A Retyezáttól a Madarasi Hargitáig; A Yellowstone, Death Valley és Grand Canyon nemzeti parkok természetföldrajzi és turisztikai sajátosságai; „A szauna a szegény ember patikája” avagy arany-füstöt lélegeztem Kemiben; Barangolás a Pireneusokban és a Baszkföldön; Sör-Kul-Túra Frankföldön; A hegyek ölelésében: Andorra; A Himalája bokájától a derekáig; Bhután – a mennydörgő sárkány és a nemzeti boldogság országa; Kalandozások Afrikában; Reunion – egy szigetnyi Európa az Indiai-óceán közepén; Apróságok többségben: Pókászexpedíció Tanzánia hegyeiben; A világ másik felén (Ausztrália–Új-Zéland)

„Tanítványaink a katedrán” sorozat: A „Tanítványaink a katedrán” sorozatba olyan – nagy népszerűségnek örvendő – előadások tartoznak, amelyeket a Nyugat-magyarországi Egyetemen (és jogelődjein) tanuló földrajz, környezettan és geográfus szakos kiváló hallgatók tartanak. Természetesen az előadások alapos előkészítése (többszöri próbája) után kap lehetőséget a hallgató az előadás megtartására. Remek lehetőség, hogy ezzel felkészülhessen az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákra, vagy más tudományos konferencián tartandó előadásra. A hallgató társak is „felnéznek” arra, akit meghallgattak valamelyik alkalommal: Egyiptom hallgatói szemmel; Látogatóban a fáraók földjén; A hegyi államtól az arany államig (USA); „A Mediterráneum bástyája”; „Egy vidéki világváros”; Kis ország Európa „trónján”; Látogatás a világ ötödik legkisebb országában és vendégeskedés az Adria királynőjénél; Elzász csodái; "A Vázsonyi-szélről a monzúnig" (Cholnoky Jenő életműve meteorológiai munkássága tükrében); Hurrikánok

nyomában; Nyitott szemmel Észak-Zemplénben; Zivatarok megfigyelése Egyházasrádócon és környékén; Az ismeretlen "szomszéd"; Az éghajlatváltozás hatása Mura mente mezőgazdaságára; Mediterrán varázs; Speciális időjárás helyzetek az Alpoknál; "Légtünetemtan ...", avagy emlékezés Berde Aronra, az első magyar nyelvű meteorológiai szakkönyv írójára; Hurrikánok a Földközi-tengeren?; Egyiptom „ppt”, azaz egy pompás és problémás terület; Elfeledett civilizációk; Tunézia, a legeurópaibb afrikai ország

Szóló és Klíma Konferencia: A Meteorológiai Társaság által szervezett – hosszú időre visszanyúló – sikeres rendezvény az Erdő és Klíma Konferencia. Ehhez hasonló interdiszciplináris konferencia a Kőszegen tartott tudományos összejövetel, melyen a szőlőtermesztéssel, időjárással és éghajlattal foglalkozó kutatók évente találkoznak. A sikerességét mutatja, hogy az ország távoli részéből is érkeznek szakemberek, hogy a kutatási eredményeket a gyakorló szőlőtermesztőkkel megismertethessék. 2015-ben már a 7. alkalommal rendeztük a konferenciát Kőszeg város támogatásával.

Tudománytörténet: A tudománytörténet fontosságát az elődök munkásságára való építkezés igazolja. Ilyen témájú előadásokkal a „Tanítványaink a katedrán” programban is találkozhatunk: Konkoly-Thege Miklós a csillagász és meteorológus; Életem – utazásaim (Cséke Zsolt filmje Balázs Dénes életéről); Veszprém időjárása és éghajlata, történeti feljegyzések tükrében

Pályázatok: Évente hirdetünk pályázatot a Meteorológiai Világnap alkalmából, ezenkívül az évfordulóra szerveztünk megemlékezést pályázat formájában: Péczely György születésének 80., halálának 25. évfordulója (poszter pályázat); 2008-ban Hegyfoki Kabos halálának 90. évfordulója alkalmából a MMT Szombathelyi Területi Csoportja pályázatot hirdetett 3 fős csapatok részére. A csapatok posztert készítettek Hegyfoki Kabos életéről es munkásságáról, melyet szóbeli fordulón 5–6 perces előadásban bemutattak. A munkákat oklevéllel és emléklappal díjaztuk; Meteorológiai Világnap (poszter és fotó pályázat középiskolások és egyetemisták részére)

Az MMT Szombathelyi Csoportja és az Oladi Általános Művelődési Központ Teleki Blanka Középiskolája és Szakiskolája 2010 óta plakát- és fotó pályázatot hirdetett Vas megye középiskolásai és egyetemi hallgatói részére. A pályázat témája „Március 23. Meteorológiai Világnap”. A pályázatra csapatokban (legfeljebb 3 fő) és egyénileg is lehetett jelentkezni. E jeles nap alkalmával posztert kellett készíteni a diákoknak bármilyen technikával. A posztereken kívül fotópályázatot is hirdettünk. A plakátokból és a fotókból az Oladi Általános Művelődési Központ Teleki Blanka Középiskolája és Szakiskolájának aulájában, majd a Nyitra Utcai Általános Művelődési Központban rendeztünk kiállítást. Évről évre a pályázatra szép számban érkeztek pályaművek. A beérkezett legjobb pályázatok díjazásban részesültek, melyre fedezetet pályázati támogatások nyújtottak.

Az MMT 90. „születésnapja” alkalmából további eredményes éveket kívánunk valamennyi tagtársunknak!